

4. tétel

Elméleti javítás, dijsktra algoritmus

Def. Gráfút hossza: adott G irányított gráf és l hosszfüggvény esetén egy P út hossza a P éleinek összhossza: $l(P) = \sum_{e \in E(P)} l(e)$.

Def. Csúcsok távolsága: az u és v csúcsok távolsága a legrövidebb uv út hossza.

$$\text{Dist}_l(u,v) := \min\{l(P) : P \text{ } uv\text{-út}\}$$

Def. konzervatív hosszfv: egy adott hosszfüggvény konzervatív ha C bármely irányított körének hossza nem negatív.

Elméleti javítás:

Def. rl felsőbecslés: adott G irányított gráf, és $E(G)$ re egy hosszfüggvény. Az rl felsőbecslés olyan függvény, ami felülről becsli minden csúcs r -től mért távolságát: $\text{dist}_l(r,v) \leq f(v)$ minden v re ami eleme $V(G)$ -nek. (a gráf csúcsaira magyarul)

Triviális rl felsőbecslés: ha $v=r$ akkor 0 , ha $v \neq r$ akkor végtelen.

Pontos rl felsőbecslés: $f(v) = \text{dist}_l(r,v)$ a gráf minden csúcsára.

Def. elméleti javítás: tfh f egy r, l fb és uv az élhalmaz eleme. Az f uv -elméleti javítása az az f' , amire $f'(z) = \begin{cases} f(z), & \text{ha } z \neq v \\ \min\{f(v), f(u) + l(uv)\}, & \text{ha } z = v \end{cases}$

(a dijsktra algoritmusnak a működése...)(élmenti javítás helyességének bizonyítása)

1,

Tfh a hosszfv nem negatív, és $f(r) = 0$.

Ilyenkor a az (r, l) -felső becslés élmenti javítása mindig (r, l) -felső becslést ad.

BIZ:

Meg kell mutatni, hogy van olyan rv út melynek hossza legfeljebb $f(u) + l(uv)$.

Egészítsünk ki egy legrövidebb ru -utat az uv éllel, így megkapunk egy rv élsorozatot, aminek a hossza legfeljebb $\text{dist}_l(r,u) + l(u,v) \leq f(u) + l(uv)$. A hosszfv konzervativitása miatt belátható, hogy ha van x összhosszú rv élsorozat akkor van maximum x összhosszú rv út is. Tehát létezik legfeljebb $f(u) + l(uv)$ hosszú uv -út, tehát az élmenti-javítással valóban egy (r, l) -felső becslést kaptunk.

2,

$F(r,l)$ -felsőbecslés pontos $\Leftrightarrow f$ -en nincs érdemi élmenti javítás

BIZ:

$\Rightarrow$ ha f pontos akkor biztosan nincs rajta érdemi javítás, ha lenne, akkor az fb a pontos érték alá esne így az elméleti javítás eredménye nem lenne (r,l) -fb.

$\Leftarrow$ Legyen $v \in V(G)$ tetsz, és legyen P egy másik legrövidebb rv -út. P egyik éle mentén nincs érdemi javítás, tehát P összes csúcsára pontos az (r,l) -fb, ebbe beletartozik az utolsó csúcsa is P -nek.

Dijkstra algoritmus:

Inputja: $G=(V,E)$, l hosszfüggvény az élekre.

Output: $dist_l(r,v) \forall v \in V$ (legrövidebb utak fája)

Működés: U_0 : nincs semmi, triv. (r,l) -felsőbecslés

i -edik fázis:

1 eset, legyen $U_i: U_{i-1} \cup \{u_i\}$ ahol u_i olyan csúcs a $V \setminus U_{i-1}$ halmazból, amelyre $f_{i-1}(v)$ minimális

2 eset, $f_i: f_{i-1}$ élmenti javítása minden U_i -ből kivezető élen.

Output: $f_{|V|}$. Megjelöljük a végső $f_{|V|}(v)$ értékeket beállító éleket

Dijkstra algoritmus helyességének bizonyítása

Tfh van egy $u_1, u_2, u_3, \dots, u_n$ a G csúcsainak a sorrendje a Dijkstra algoritmus végrehajtása után.

1, minden $1 \leq i \leq n$ esetén $f_{|V|}(u_i) \leq f_{|V|}(u_{i+1})$

BIZ: az i edik fázisban $f_i(u_i) \leq f_i(u_{i+1})$ teljesült az u_i választása miatt.

Ezek után az $f_i(u_i)$ nem változott.

Az $f_i(u_{i+1})$ még csökkenhet, de az az is csak az $u_i u_{i+1}$ él mentén történt javítás miatt, hiszen az $(i+1)$ -edik fázisban bekerül a készhalmazba, és a hozzátartozó (r, l) -felsőbecslés nem tud csökkenni.

Mivel $l(u_i u_{i+1}) > 0$ ezért valóban, $f_i(u_i) \leq f_{i+1}(u_{i+1})$

2, nagyobb "befejezési számú" csúcsba vezető út nem lehet rövidebb a kisebb "befejezési számú" csúcsba vezető útnál.

3, Dijkstra algoritmus outputjaként kapott élhalmazon nem lehet élmenti javítással változtatni.

BIZ:

Az algoritmus alatt minden lehetséges élmenti javítást elvégeztünk, tehát nem lehetséges érdemi javítás.

Tétel:

A dijkstra algoritmus helyesen működik, tehát g minden csúcsára igaz, hogy $\text{dist}_l(r, v) = f_{|V|}(v)$.

Lépésszám analízis:

Ha G nek n csúcsa van, és m éle, akkor az algoritmus n -szer keresi meg egy legfeljebb n elemről álló halmazból a min. értéket. Ez maximum $\text{konst} \cdot n^2$ lépést igényel. Ezen kívül m elméleti javítást végez, ami $\text{konst}' \cdot m$, így tehát legfeljebb $\text{konst}'' \cdot (n^2 + m)$ lépésre van szükség, tehát az algoritmus hatékony.